Скуба Оксана Михайлівна,
учителька географії Черкаського наукового фізико-математичного ліцею «ФІМЛІ» Черкаської міської ради Черкаської області

Модельна навчальна програма
«Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти
(автори Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Совенко В.В., Даценко Л.М., Назаренко Т.Г., Гільберг Т.Г., Савчук І.Г., Нікитчук А.В., Яценко В.С., Довгань Г.Д., Грома В.Д., Горовий О.В.)

8 клас
Географія
КЛІМАТ І КЛІМАТИЧНІ РЕСУРСИ
ГР 1. Проводжу дослідження природи
Варіант 1

Початковий та середній рівні

Завдання з вибором ОДНІЄЇ правильної відповіді.

1. Учні досліджували ситуацію «У червні спостерігається спекотна, суха погода без опадів, температура вдень понад +30 °С». Визначте, **які повітряні маси зумовили такі погодні умови.**
А арктичні
Б тропічні континентальні
В помірні морські
Г екваторіальні

2. Під час сходження на гору туристи помітили, що на вершині температура значно нижча, ніж унизу. Дослідіть ситуацію та визначте, **який чинник спричинив таку різницю температур.**
А атмосферна циркуляція
Б вплив сонячної активності
В залежність температури від висоти місцевості
Г напрям вітрів

3. Спостерігаючи за погодою, учні зафіксували різке падіння тиску та появу темних хмар. Незабаром розпочалася гроза з дощем, визначте, **яке атмосферне явище зумовило ці зміни.**
А проходження теплого фронту
Б вторгнення холодного фронту
В антициклон
Г утворення туману

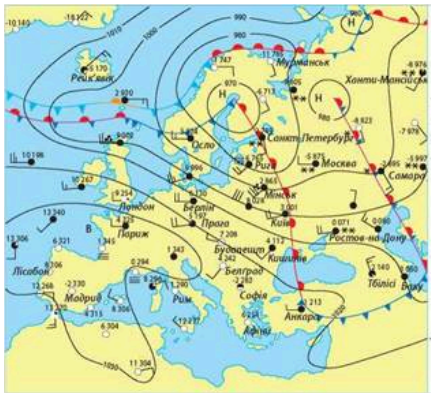
Достатній рівень

4. Проаналізуйте зображення та визначте, які погодні умови приносить континентальне тропічне повітря, що надходить із внутрішніх районів Азії. Виберіть ДВІ умови.

А спеку і сухість
Б буревії
В прохолодну і вологу погоду
Г посухи та суховії

5. На синоптичній карті видно позначення «Н», ізолінії щільно зближені. Виберіть ДВІ ознаки погоди, які так позначаються.

А область низького тиску
Б циклон
В антициклон
Г область високого тиску

Високий рівень

6. Складіть прогноз погоди, користуючись синоптичною картою на найближчі дні, для Полтави та занесіть дані до таблиці, яких не вистачає.

Атмосферний тиск	1010
Стан неба	хмарно

Температура	0^0C
Швидкість вітру	7 м/с
Напрям вітру	*(Зазначте прикметником з малої літери)*

7. Метеостанція в Ужгороді (район центру міста, висота 130 м н.р.м.) 15 січня о 14:00 зафіксувала температуру повітря +3°C. Водночас на полонині Боржава (висота 1450 м н.р.м.), розташованій за 50 км на схід, проводилися паралельні виміри. Розрахуйте температуру повітря на полонині Боржава на момент вимірів.
(Відповідь запишіть числом з точністю до десятих у градусах за Цельсієм та зазначте знак.)

8. Установіть відповідність між кліматичними характеристиками та регіонами України.

	Характеристики		*Регіони*
1	Найменша річна амплітуда температур	А	Донецький кряж
2	Часті тумани в осінньо-зимовий період	Б	Причорноморська низовина
3	Висока випаровуваність що призводить до посух	В	Полісся
4	В холодний період характерні північно-східне перенесення повітряних мас.	Г	Закарпатська низовина

Критерії оцінювання

Рівні	Початковий і середній			Достатній		Високий			Усього балів
№ТЗ	1	2	3	4	5	6	7	8	
Відповіді	Б	В	Б	А, Г	А, Б	Південний	-4.9	1-Г, 2-В, 3-Б, 4-А	
Бали	1	1	1	2	2	1	2	2	12

Варіант 2

Початковий та середній рівні.

Завдання з вибором ОДНІЄЇ правильної відповіді.

1. Дослідіть ситуацію та визначте, яке метеорологічне явище спостерігається: «У спекотний літній день після полудня раптово утворилися темні хмари, посилився вітер і випав град».
А гроза
Б циклон
В антициклон
Г туман

2. Восени вранці над полями часто утворюється туман, а вдень повітря прогрівається й туман зникає. Дослідіть ситуацію та визначте, чому виникає туман.
А через охолодження приземного шару повітря
Б через сильний вітер
В через опади
Г через підняття температури на висоті

3. Досліджуючи кліматичні особливості у приморському місті взимку метеорологи помітили, що температура повітря на кілька градусів вища, ніж у внутрішніх районах тієї ж широти. Визначте, який кліматотвірний чинник це пояснює.

А підстильна поверхня
Б сонячна радіація
В рельєф місцевості
Г напрям панівних вітрів

Достатній рівень

4. Дослідіть, як переміщення різних типів повітряних мас впливає на клімат України. Виберіть ДВІ ознаки впливу.

А змінює температуру повітря
Б впливає на кількість опадів
В визначає типи ґрунтів
Г зумовлює постійну кількість опадів 1000 мм по всій території

5. Досліджуючи синоптичну карту учні помітили, що взимку антициклон надходить з території Азії, а влітку – з Арктики. Як можна пояснити цю зміну? Виберіть ДВІ причини зміни.

А центри дії атмосфери мають сезонний характер
Б атмосферний тиск завжди однаковий
В кліматичні умови впливають на напрям повітряних мас
Г циклони формуються над океанами

Високий рівень

6. Складіть прогноз погоди, користуючись синоптичною картою на найближчі дні, для Кропивницького та занесіть дані до таблиці, яких не вистачає.

Атмосферний тиск	*(зазначте числом у гПа)*
Стан неба	хмарно
Температура	+1 ^{0}C
Швидкість вітру	5

Напрям вітру	Пд.сх

7. Похід на Говерлу. Група туристів починає сходження на Говерлу. Біля підніжжя гори на висоті 1000 метрів термометр показує +18°C. Якою буде температура повітря на вершині гори (приймемо її висоту за 2000 метрів для спрощення)?
(Відповідь запишіть числом у градусах за Цельсієм.)

8. Установіть відповідність між кліматичними характеристиками та регіонами України.

	Характеристики		*Регіони*
1	Найвища середньорічна кількість опадів	А	Північно-Східна Україна
2	Найбільша річна амплітуда температур	Б	Кримські гори
3	Найменша кількість снігового покриву	В	Причорномор'я
4	Переважання західних вітрів протягом року	Г	Закарпатська низовина

Критерії оцінювання

Рівні	Початковий і середній			Достатній		Високий			Усього балів
№ТЗ	1	2	3	4	5	6	7	8	
Відповіді	А	А	Г	А, Б	А, В	1010	12	1-Б, 2-А, 3-В, 4-Г	
Бали	1	1	1	2	2	1	2	2	12

Використані джерела

1. Географія. Підручник для 8 класу. Запотоцький 2025 URL: https://shkola.in.ua/3275-heohrafiia-8-klas-zapototskyi.html
2. ЗНО-онлайн. URL: https://zno.osvita.ua/geography/tag-sklad_naselennya_svitu_ta_ukrayiny/
3. Меркатор. Тести з географії URL: https://merkator.org.ua/testy/nespryjatlyvi-pohodno-klimatychni-javyshcha-ta-prohnoz-pohody-v-ukrajini/
4. ChatGPT. Онлайн-чат зі штучним інтелектом.